

PASVARSTYKIME: „IR UŽ, IR PRIEŠ“

Lėšas investuoti į propagandą ar į skiepus?

Austrai mažiau nei lietuviai turi erkių, bet nuo erkinio encefalito skiepijami nemokamai

Lietuvoje kaip maras plinta erkinis encefalitas (EE). Sveikatos institucijos ragina jo saugotis mėvint miške baltas kelnės... O užsienio kelių agentūros rekomenduoja savo šalies gyventojams, vyksiantiems į Lietuvą, būtinai pasiskiepyti nuo šio baisaus susirgimo.

Vienas skiepas nuo EE nepigus. Norint išvengti šios ligos, būtina skiepytis triskart, po kelerių metų vėl.

Ar Lietuvos gyventojų, ypač kaimo žmonių, nederėtų nemokamai skiepyti nuo EE?

Ina MEIDIENĖ, Utenos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorės pavaduotoja: „Dažnai lankydamosi Austrijoje matau didžiules reklamas, kuriose pavaizduotos siaubūnės erkės. Tekstas įspėja, jog nuo grėsmės gali apsaugoti skiepai, ir ragina šalies gyventojus nuo EE skiepytis nemokamai. Ir Lietuvoje būtina skiepytis nuo EE. Valstybė galėtų padengti bent dalį skiepų kaštų.“

EE – sunki liga, sukeliama erkinio encefalito viruso. Ji pažeidžia galvos smegenis, jų dangalų ar periferinius nervus. Šiai centrines nervų sistemos infekcijai būdingi liekamieji reiškiniai. Žmogus, persirgęs EE, gali likti nedarbingas. Jam gydyti, prižiūrėti reikėtų daugiau lėšų nei skiepams. Mažas parazitas gali mus sulošinti, pavesti nevisaverčiais. Erkes galima suvaldyti skiepais. Tačiau jie brangūs. Šeimoms, kurios priverstos gyventi nuo algos iki algos, skiepai nepasiekiami.

Mieli valdžios atstovai, šaliai reikalingi ne tik balsuotojai – reikalingi ir sveiki, laimingi, savo Tėvyne besididžiuojantys gyventojai! Iš šalių, kur rūpinamasi savo piliečiais, neemigruojama! Negi mums, Lietuvos gyventojams, telieka pagaliau suvokti, jog nėra žmogaus – nėra ir problemos?!“

Antanas MATULAS, Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas: „Ne politikai sprendžia, ar reikia skiepyti, o Sveikatos apsaugos ministerija (SAM). Jei į Seimą kreipsis nemokamais skiepais nuo EE suinteresuoti asmenys arba pasirodys atitinkamas straipsnis (tad skaitykite, gerbiamieji Seimo nariai, šią „Ūkininko patarėjo“ publikaciją! – red. pastaba), tuomet aiškimsimės, kokios šio susirgimo tendencijos, kokia skiepijimo nuo jo praktika kitose šalyse. Šaunu būtų skiepus nuo EE kompensuoti 100 proc.“

Daiva RAZMUVIENĖ, Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro Imunoprofilaktikos skyriaus vedėja: „Atsižvelgiant į Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) normas, Lietuva šiuo atveju – probleminė, t. y. endeminė, šalis: čia susirgimų EE atvejų 100 tūkst. gyventojų yra daugiau nei 5. Reikėtų nemokamai skiepyti nuo EE,

tačiau nacionalinis finansavimo maišelis – ne guminis.“

Orina IVANAUSKIENĖ, Lietuvos visuomenės sveikatos asociacijos viceprezidentė: „Nacionalinės imunoprofilaktikos 2014–2018 metų programos (NIP) nepriklausomų ekspertų grupė, atsižvelgusi į PSO gaires, šių metų kovą raštu rekomendavo SAM į NIP priemonių planą nuo 2017–ųjų įtraukti ir numatyti lėšų poreikį visuotinei suaugusiųjų, vyresnių nei 50 metų ir 6–17 metų vaikų vakcinacijai Šiaulių, Panevėžio ir Kauno apskrityse (juose sergamumas 3–5,5 karto lenkia PSO rekomenduojamą slenkstį visuotinei vakcinacijai), laikant šiuos asmenis pagrindine EE rizikos grupe mūsų šalyje.“

Kasmet pasaulyje EE susergera 10–13 tūkst. žmonių. Didelis sergamumas EE – daugiau kaip 11 atvejų 100 tūkst. gyventojų – registruojamas Baltijos šalyse (Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje) ir Slovėnijoje, vidutinis (2–8 atv. 100 tūkst. gyv.) – Rusijoje, Čekijoje, Lenkijoje, Vengrijoje, mažas (mažiau kaip 2 atv. 100 tūkst. gyv.) – Austrijoje, Kroatijoje, Slovakijoje, Suomijoje, Švedijoje, Vokietijoje. Pavieniai EE atvejai registruojami Danijoje, Graikijoje, Italijoje, Norvegijoje, Prancūzijoje. Nė vieno atvejo neužregistruota Airijoje, Belgijoje, Jungtinėje Karalystėje, Nyderlanduose, Portugalijoje.

Lietuvoje 2010–2014 metais registruoti 2 326 susirgimai EE. Kasmet registruojama 300–600 ligos atvejų. Didžiausias sergamumas EE – Utenos (42,5 atv. 100 tūkst. gyv.), Panevėžio (27,6 atv. 100 tūkst. gyv.), Alytaus (22,3 atv. 100 tūkst. gyventojų), Kauno (18,7 atvejai 100 tūkst. gyv.), Vilniaus (16,9 atv. 100 tūkst. gyv.) apskrityse. Taigi didžiausias sergamumas erkinio encefalitu – Šiaurės ir Vidurio Lietuvoje. Tarp persirgusiųjų erkinio encefalitu 26–46 proc. turi ilgalaikes pasekmes, 9 proc. – neįgalumą.

Vienintelė veiksminga EE profilaktikos priemonė – skiepai. Visuotinės vakcinacijos nuo EE veiksmingumas didelio endemikumo šalyse seniai įrodytas. Kai 1982 m. Austrijoje sergamumo EE rodiklis siekė 8,75 atv. 100 tūkst. gyv., pradėta visuotinė žmonių vakcinacija. Šiuo metu, kai 80–90

proc. Austrijos gyventojų yra pasiskiepiję nuo EE, susirgimų šia liga sumažėjo daugiau nei 12 kartų. Latvijoje 1998 m. viename iš rizikos regionų buvo taikyta vakcinacijos programa vaikams. Jų sergamumas 1999 m. šiame regione sumažėjo 4,7 karto. Sergamumo mažėjimo tendencijų galima tikėtis tik pasiskiepėjus ne mažiau kaip 75 proc. populiacijos.

Iš 31 Europos Sąjungos šalies tik Austrijoje, Čekijoje ir Latvijoje vykdoma visuotinė vakcinacija nuo EE. Suomijoje nemokamai skiepijami tik vieno rizikos regiono – Åland salos – gyventojai.“

Vita LYSKOITIENĖ, Valskybinės ligonių kasos (VLK) prie SAM vyr. specialistė: „VLK vykdo tai, kas patvirtinta teisės aktais, taigi ir vakcinas nuperka. Šiais metais tam skirta apie 6,4 mln. eurų iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) biudžeto. Jei teisės aktai įpareigos nemokamai skiepyti nuo EE, skiepai bus perkami šio fondo lėšomis. Darbdavys savo lėšomis nuo EE turi pasiskiepyti darbuotojus, kurių veikla susijusi su darbu gamtoje.“

Irena BALEVIČIENĖ, Lazdijų r. Kapčiamiesčio ambulatorijos bendrosios praktikos slaugytoja: „Ir mano amžiaus žmonės, visą gyvenimą mokėję mokesčius valstybei, ir jauni dirbantieji, ir vaikai – visus būtina nemokamai skiepyti nuo EE. Bet Lietuvoje tik mokėk ir mokėk už viską. Net už kūdikėlių ir vaikučių vaistus. Dviejuose darbuose turi dirbti, kad visur už viską sumokėčiau. Skiepas nuo EE kainuoja 28 eurus, o reikia trijų skiepų. Jei gyveni vietovėje, kur labai daug erkių, po trejų metų papildomai reikia skiepytis.“

Rimantė ŠALASEVIČIŪTĖ, sveikatos apsaugos ministrė: „Reikėtų kompensuoti tam tikrų gyventojų grupių, pirmiausia vaikų, skiepus nuo EE – bausiu, kas šįmet darosi su erkėmis: nei žmonės, nei gyvūnai nuo jų neapsigina. Pasitaikė mirtinų atvejų, kurių priežastis – erkės.“

SAM pernai svarstė siūlymus praplėsti Nacionalinę imunoprofilaktikos 2014–2018 metų programą, ją papildant vakcina nuo EE. Buvo atlikta apklausa ir skaičiavimai dėl lėšų poreikio kompensuojant EE vakcinas trimis asmenų grupėms: vaikams iki 18 metų, rizikos grupės asmenims arba studentams, kurių veikla susijusi su darbu gamtoje. Su VLK direktoriumi atlikome didelį darbą skaičiuodami, kiek PSDF biudžeto lėšų reikės šias grupes skiepijant nuo 2015 metų. Tačiau pasikeitus VLK vadovui planai liko neįgyvendinti. Tikėtina, šalies biudžetas ir toliau gerės, tai leis man pasirašyti sprendimą, kad kitais metais nacionalinės vakcinacijos programos sąraše būtų ir skiepai nuo EE.“

Vilniaus visuomenės sveikatos centro Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės skyriaus vedėja Giedrė ALEKSIE-NĖ: „Vilniaus apskrityje labai aktuali erkių platinama Laimo boreliozė. Čia sergamumas EE mažesnis nei daugelio kitų Lietuvos regionų. Tuo metu sergamumas Laimo liga lenkia daugelį rajonų.“

Kalbėjosi „ŪP“ korespondentė Jolanta KAŽEMĖKAITYTĖ

*Mincėjų
BRASTA*

Vargšas vargšui – lazdą, arba kam gyventi blogiau

Šios savaitės viduryje iš Briuselio atskriejo žinia: Europos Komisija užsimojo per dvejus metus į Lietuvą perkelti 710 pabėgėlių: 302 iš Italijos, 201 – iš Graikijos. Dar 207 pabėgėliai iš trečiųjų šalių čia turėtų būti atgabenti privalomai. Dauguma šių prieglobsčio ieškotojų yra iš Sirijos ir Eritrjos.

Norite nenorite, turite kur juos įkurdinti, ar neturite – niekam neįdomu. Mat esame lygiateisiai Europos Sąjungos nariai ir turime prisiimti visus įsipareigojimus, dalytis ne tik džiaugsmiais, bet ir vargais. Nesvarbu, kad mūsų pinigines kur kas plonesnės negu Bendrijos senbuvių – solidarumas yra solidarumas.

Tik keista, kad tas solidarumas dažniausiai prisimenamas tik tada, kai reikia dalytis kokia nors vis išskylančia finansine našta, o ne, tarkime, Europos Sąjungos parama žemdirbiams. Niekas iš Briuselio iki šiol nėra suprantamai paaiškinęs, kodėl mūsų ūkininkams tos paramos skiriama vos pusė to, ką gauna anksčiau už mus į Bendriją susibūrusios didžiosios valstybės.

Gal, kad jos neturėtų rimtesnių konkurentų ir lengviau apsaugotų savo rinkas nuo naujų produkcijos atplūdžio? O gal dėl to, kad staiga neprasigventume ir niekur neemigruotume, kitaip tariant, neeksportuotume savo juodadarbės darbo jėgos? Tai koks čia solidarumas, kai, kalbant dabar skandalų krečiamo futbolo terminais, žaidžiama į vienus vartus?

Ne per seniausiai Lietuvai teko skirti Pasaulio banko Tarptautinės plėtros asociacijos fondui 2,47 mln. Eur neturtingiausioms pasaulio valstybėms paremti. Taigi mes jau priskiriami prie turtingesniųjų. Nuo 2002 m. Lietuva iš šio banko nebesiskolina (skolinasi iš kitur), o nuo 2006-ųjų rugsėjo pakeitė savo statusą iš paramos gavėjos į donorės. Tas pats Pasaulio bankas daugiau kaip prieš pusantrų metų yra „pabėbėjęs“, kad mūsų bendrojo vidaus produkto dalis, tenkanti vienam žmogui, ne tokia jau menka.

Bėda ta, kad šis skaičius iš tiesų egzistuoja tik popieriuose, o ne žmonių piniginiuose. Kai kurie ekonomistai jau seniai abejoja, ar bendrasis vidaus produktas iš tiesų nusako šalies gyvenimo lygį. Pasaulio banko ataskaita rodo, kad Lietuvoje žmonės gyvena bene trumpiausiai iš visos Europos Sąjungos šalių – vyrai vos 68, o moterys – 79 metus. Pagal gyvenimo trukmę lietuviai yra vieni paskutiniųjų.

Žinoma, kad yra kur kas neturtingesnių šalių už mūsų šalį. Nėgy su ku lyginsi. Sovietmečiu, kad viskas atrodytų išpūdingiau, neretai būdavo lyginama su 1913 metais. Iš arčiau pasižiūrėję į gyvenimą kai kuriose Afrikos ir Azijos valstybėse mes iš tiesų galime pasijusti esantys gana turtingi. Kaip tokiu atveju nepadėsi dar neturtingesniems? Tik ar vieno vargšo ištiesta lazda kitam vargšui ką nors labai pakeis? Lietuva Pasaulio banko Tarptautinės plėtros asociacijos nare tapo 2011 m. ir įsipareigojo kas trejus metus papildyti jos išteklius. 2012 m. Vyriausybė tam skyrė 2,4 mln. Eur. Ne kažkokie tai pinigai, bet mes bent jau esame solidarūs – kiek galime, tiek ir padedame.

Ne taip, kaip kur kas už mus turtingesnė Graikija, per savo gerą gyvenimą įsmukusi į milijardines skolas ir dabar nenorinti jų gražinti, kad per daug nepablogėtų šalies žmonių gyvenimo lygis. Iš esmės per apgaulę įsiliejusi į euro zoną dabar ji šokdina visą Europą, grasina restrukūruoti skolas. Išvertus į paprastą kalbą, jas nurašyti. Kiek tai kainuos Europos Sąjungos biudžetui, į kurį kiekviena valstybė įneša savo dalį, ne taip jau sunku įsivaizduoti.

Nieko nuostabaus, kad šiaip jau santūrus ir ramus mūsų finansų ministras Rimantas Šadžius neišlaikė ir priminė, kad Lietuvoje minimalus darbo užmokestis yra dukart mažesnis negu Graikijoje, o vidutinė pensija tesudaro ketvirtadalį Graikijos pensijų vidurkio. Taigi rezervų gražinti skolas graikai tikrai dar turi nemažai. Tik nenori bent kurį laiką pagyventi taip, kaip mes Lietuvoje, kur dar ir šildymas kainuoja nemažus pinigus. Gal jie ir nesugebėję, nes mes po sovietmečio jungo ir nepriteklį užsiauginome kur kas storesnę odą negu graikai, turime patirties gyventi labai blogai ir blogai.

„Jeigu paramos lėšos būtų išleidžiamos, deramai nesirūpinant jų grąžinimu Europos stabilumo mechanizmui, kiltų rimtų klausimų dėl gyvenimo standartų skirtumų, taip pat dėl to, kodėl viena šalis turi remti kitą šalį, kurioje minimalus darbo užmokestis yra gerokai didesnis“, – sakė R. Šadžius.

Iš tiesų, kodėl? Senatvės pensijos Lietuvoje yra mažiausios tarp Baltijos valstybių, nekaltant jau apie Europos Sąjungos senbuves. Tarnybą baigęs policininkas, ugniagesys ar pasienietis Lietuvoje gauna vos 20 proc., o Europos senbuvėse – net iki 80 proc. buvusio atlyginimo.

„Eurostat“ duomenimis, vidutinės Europos Sąjungos ekonomikoje (išskyrus žemės ūkio ir viešąjį sektorių) registruotos valandinės darbo sąnaudos siekia 24,6 Eur, o euro zonoje – 29,2 Eur. Toks vidurkis slepia susidarančius didžiulius skirtumus tarp atskirų Europos Sąjungos valstybių narių. Lietuva šiuo atveju lenkia tik Bulgariją ir Rumuniją.

Mūsų šalyje nustatytas minimalus atlygis yra vienas mažiausių ne tik visoje Europos Sąjungoje, bet ir Baltijos valstybėse. Tačiau mes ne laikome savęs vargšais. Šiaip ar taip iš buvusių 15 sovietinių respublikų mūsų ekonomika susiklostė geriausiai, galbūt nusileidžiame tik estams. Gal nesizvalgykime per daug į vokiečius, skandinavus ar britus ir bent patys sau atrodysime turtingesni, galintys paremti dar skurdėsius. „Sevaly“ (Toks gyvenimas), kaip pasakytų filosofiskai nusiteikęs prancūzas.

Stasys Jolcu'kou'ei

Skaitytojų nuomonė

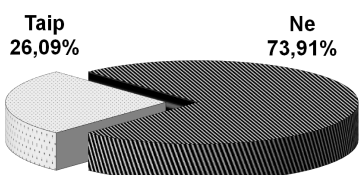
Praėjusią savaitę „Ūkininko patarėjo“ interneto svetainės lankytojų klausėme:

„Ar verta pasinaudojant valstybės parama investuoti į veislinius gyvulius?“

Apklausoje rezultatai:

Šios savaitės klausimas:

„Ar pasiskiepijote (ketinate skiepytis) nuo erkinio encefalito?“

Balsuoti galite internetu adresu
www.ukininkopatarejas.lt